

EEN HELDENSTRIJD

of

DE KAPITEIN DER BOSCHGEUZEN

EERSTE DEEL

VIER-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK

Het Geheim

Antoon Ravels had nogmaals de gelukwensen van Titelmans en Corteville ontvangen, om de sluwe wijze waarop hij 't oproerplan der Geuzen verraden had.

Toch was de jongeling somber gestemd, toen hij zich door de verlaten straten huiswaarts spoedde...

Hij zag zich weer terug in het woud, bij het lijk van Agnes, dat Blommaert er heen had gebracht, bij de groeve onder de statige wuivende boomen, waarin de Oudenaardsche burger de assche zijner gade sloot, bij de Geuzen, die wraak zwoeren en besloten oproer in de stad te verwekken.

En vermomd was hij naar Oudenaarde teruggekeerd; met koortsige drift had hij een briefje geschreven, een Judasbriefje, dat Bert aan de overheid bezorgen moest.

Alles was naar wensch gegaan en de Geuzen konden hem niet verdenken. Morgen wilde hij zich naar Lysbeth's vader begeven en hem de hand zijner dochter vragen.

Had hij zich nu niet een ijverig tegenstander der Inkwisitie getoond, die de gemakken, den overvloed, de rust van zijn huis opofferde voor ruwe ballingschap in 't bosch?

Hij zou Lysbeth verwerven, haar in schijn huwen voor Herman, den Geuzenprediker...

Maar dan! Ha! dan kon hij het masker afwerpen, dan zou hij den prijs van zijn verraad ontvangen, een hoog ambt bekleeden, geëerd en gevreesd worden...

En toch was Ravels somber, zeiden wij. Iets vaags, iets onbestemds drukte hem ter neer, woog als een looden last op zijn gemoed...

Wat hinderde hem, wat wrong dien grimmigen trek op zijn gelaat, wat knaagde aan zijn hart?

Was het vrees voor dien zonderlingen, geheimzinnigen krijgsman, die hem zoo onbeschaamd aanstaren kon als wilde hij op het voorhoofd lezen, wat er achter schuilde?

Maar die krijgsman had gisteren nog vriendelijke woorden met hem gewisseld?

Was het wroeging over oom Heins, dien hij naar den kerker, dan naar de folterkamer en eindelijk naar 't schavot gezonden had?

Zooeven had hij bloedvlekken op de markt gezien... 't bloed van zijn onschuldige slachtoffer?

Antoon wist niet, wat hem beroerde, hem zijn rust ontnam, hem steeds voortjoeg, hem soms zoo schokte, dat gansch zijn lichaam beefde...

O, dat gevoel zou verdwijnen, als alle moeilijkheden maar eerst uit den weg waren geruimd, als hij niet meer behoefde te veinzen, als Lysbeth de zijne was.

Vreemd, hij kon niet meer aan 't meisje denken gelijk vroeger, aan Lysbeth zooals ze was door haar karakter, haar ernst en toch ook weer blijmoedigheid, haar deugd en reinheid; hij kon zich slechts den mensch voorstellen... de heerlijke, ranke gestalte, het fijn besneden gelaat, niet meer het innerlijk wezen...

Zwaar bonsde de klopper door de ruime gang en Geertje opende haastig de deur.

Het meisje zag er gansch ontdaan uit, ze beefde en haar oogen waren rood geweend.

— Wat is er gebeurd? vroeg de jongeling verschrikt.

— Uw moeder... Antoon... uw moeder...

— Wat is er! Spreek dan toch!

— Uw moeder ligt bezwijmd op de rustbank... ze hoorde

de doodsklokke, slaakte een luide gil en verloor heur bezinning. Ik wist geen raad... wilde om den heemeester gaan... maar durfde haar niet verlaten.

— Ongelukkige, hebt ge haar misschien verteld...

— Dat ik moeder moet worden, Antoon? viel het meisje hem heftig in de rede. Neen... ik schonk u mijn woord... ik ben immers reeds verloofd aan den man uwer keuze... en pater Antonius zal ons huwelijk inzegenen...

— Zwijs dan toch! Waardoor viel moeder in zwijm...

— Ik zei het u reeds... ze hoorde de doodsklok...

— De doodsklok! stamelde de zoon...

— Ja, de doodsklok! Wat talmt ge toch... wilt ge uw moeder laten sterven zooals...

— Wat bedoelt ge, helleveeg!

— Ja, scheld mij uit en laat uw moeder liggen! Gij waart slecht voor mij... waarom zoudt ge het niet tegenover uw moeder zijn?

Antoon wilde in de kamer gaan... en toch weifelde hij.

Eindelijk stak hij de deur open...

Zijn moeder was terug bij haar bezinning en bleek als een doode lag ze op de kussens der fraai gesneden rustbank. Met holle oogen staarde ze haar zoon aan...

— Moeder, wat deert u? vroeg de zoon, en hij poogde iets teeders in zijn stem te leggen.

— Durft ge nog bij me komen, Antoon... durft ge waarlijk... zijt gij op de Markt geweest? vroeg de weduwe woest. Neen, ge durfde niet... maar ge hebt dan toch de doodsklok gehoord... haar gebrom drong tot hier door...

— Moeder, wees kalmer, zei de jongeling, maar hij durfde haar blik niet trotseeren en sloeg er den zijnen voor neer.

— Gij zijt dus kalm... kunt ge nog kalm zijn! voer ze wilder voort... Ha! ge zijt kalm... lang heb ik gearzeld... maar nu moet ik spreken... ik wil niet dat ge kalm zijt... ik wil het niet voor uw zieleheil, voor het lot dat u in de eeuwigheid zou kunnen wachten! Weet ge wien ge dezen dag vermoord hebt?

De vrouwe had zich opgericht, haar gelaat was akelig verwrongen, heur oogen flikkerden van een vreemd vuur...

— Vermoord moeder? hikkelde Antoon.

— Ja vermoord... vermoord — langzaam en met nadruk

sprak ze het woord uit... uw eigen vader hebt ge op 't schavot gebracht... nu weet ge het.

Hijgend viel ze weer neer en nu brak de tranenvloed los, die 't gemoed ontpande, de heftigheid meevoerde...

— Moeder! kreet Antoon wild. Hij wankelde en moest zich vastklemmen aan de tafel.

— Ja ongelukkige, Heins was uw vader... Ga nu heen... ik kan u niet langer zien... ik wil niet, neen ik wil niet... ga heen...

Met een woesten kreet vluchtte Antoon de kamer uit.

— Uw eigen vader hebt ge op 't schavot gebracht!

Zoo stormde het in zijn binnenste, terwijl hij naar zijn kamer snelde. Uw vader, uw vader! scheen het hem van alle kanten toe te klinken. Antoon viel op een zetel, stond recht, liep met groote passen door het vertrek, zette zich nogmaals, sprong weer op, want hevige zieleangst ontnam hem de rust. Zijn ontstelde blik viel op een geschilderd portret aan den wand, het portret van den ernstigen magistraat Ravels. Antoon rukte het van den muur en vertrappele het onder zijn voeten, mompelend: « Gij zijt mijn vader niet... men bedroog mij... nu zegt men mij de waarheid! »

Gedurende eenige oogenblikken scheen het, of de jongeling met ijzing op zijn gedrag terugzag, of hij zich diep schaamde over zijn gruwelijk misdrijf... Maar dan riep hij woedend uit: « Ik werd misleid... waarom verborg men mij dit geheim? Neen ik heb geen berouw, neen, neen... doemenis, neen!... En ik keer niet terug van mijn weg... ik behoef niet te blozen... »

Deze laatste woorden uitte hij meer als een verontschuldiging, hij aarzelde zelfs, als schrok hij van zijn eigen stem.

« Heins stond me in den weg... ik meende, dat hij mijn oom was en als zoodanig had hij het recht niet mij gelijk een onmondigen knaap te behandelen. Waarom maakte hij zich dan niet als mijn vader bekend? »

Lang zat Antoon te mijmeren en zijn schrik scheen meer in onrust over te gaan.

« Doemenis! » hernam hij heftig... Heins was mijn vader! Maar dan ben ik een bastaard... een kind der schande! En men zou mij betichten in stede van me te beklagen... Een bastaard, doemenis... een bastaard... Schele Bert had

ouders... ik ben een bastaard. O, indien met het wist... indien men het wist... Antoon Ravels een bastaard!

De deur werd geopend en de pastoor van St. Walburga stond daar... bleek, ontdaan, schroomvallig als een kind.

Antoon staarde hem met wilden blik aan, doch vond geen woorden om den geestelijke te begroeten...

— Verschoon mij... Antoon... ik heb driemaal op de deur geklopt; gij hoordet 't niet... ik wenschte u te spreken... zei de priester zacht.

— Zijt ge bij mijn moeder geweest? vroeg de jongeling driftig.

— Ja Antoon...

— En ge weet alles?

— Ja, maar niet van uw moeder...

— Niet van mijn moeder... van hem niet waar?... van Heins... ha... van mijn vader! vervolgde de jongeling bitter... U vertelde hij alles... mij verzweg hij 't geheim.

— Ik hoorde zijn biecht... en mijn vriend...

— Zeg maar uw vader! onderbrak Antoon woest.

— Uw vader vroeg mij u alles mede te deelen indien ik het noodig achtte.

— En gij acht het noodig! Gij komt me verwijtingen toesturen... mij den bastaard...

— Nu ik hoorde dat gij alles wist... wenschte ik met u te spreken... Uw vader schonk u volle vergiffenis.

— Ik behoef zijn vergiffenis niet... neen, ik behoef ze niet... Hij had een andere verplichting... hij laat mij na als een bastaard... doemenis!... ik ben een bastaard en mijn moeder is...

— Zwijg, jongeling, beledig uw moeder niet, onderbrak de priester, Antoon de hand voor den mond drukkend... Uw moeder 'is ongelukkig geweest... maar ze is een eerbare vrouw.

— En ik ben een bastaard...

— Niemand weet het...

— Gij weet het...

— Als biechtgeheim... dat niemand mij ontwringen zal... niemand Antoon!

— Anderen weten het misschien ook... In elk geval, ik ben een bastaard... ik behoef Heins' vergiffenis niet... ik behoef ze niet.

— Wees kalm, Antoon en luister, hernam de brave priester bedaard... Zet u nevens mij... laat ik u 't geheim uwer geboorte mededeelen...

— Spreek... maar ik luister als een onverschillige. Ik ben een bastaard!

— Uw moeder, Antoon, was als jonkvrouw de stille verloofde van Heins... De jonge lieden ontmoetten elkander dikwijls, want Heins kwam dikwijls ten huize van uw moeders vader, die over hem, een wees, voogd was... Heer Ravels, een magistraat met een veelbelovende toekomst, had uw moeder leeren kennen en vroeg haar ten huwelijk. De jonkvrouw verzette zich uit alle kracht tegen die verlovings... maar haar ouders begeerden het huwelijk met den voornamen Ravels... Toen bekende uw moeder dat ze reeds lang Heins beminde...

Helaas! haar vader was hard voor zijn dochter, noemde Heins een burger, een koopman...

— En hij had gelijk! onderbrak Antoon heftig.

— Luister Antoon, luister! Ja, Heins was een burger, de zoon van eenvoudige maar welstellende lieden... Ravels kon op een voorname afkomst bogen... Toen bekende uw moeder, dat ze een kind van Heins onder 't harte droeg... ze had een misstap begaan... ze heeft er voor geboet!

— En dat kind der schande was ik... de bastaard van een koopman, kreet Antoon...

— De ouders uwer moeder bespoedigden het huwelijk hunner dochter, die weenend naar het altaar ging... Heer Ravels kende het geheim, maar trouwde uw moeder... want — ik moet alles zeggen, Antoon — want hij was belust op het fortuin, dat uw moeder erven zou... Maar door groote beroeringen, waarin uw grootvader zich mengde, verloor deze al zijn bezittingen... Zijn dochter had een voornamen magistraat gehuwd... uw moeder bracht u niet te Gent ter wereld... de schijn was gered... helaas! 't lijden voor uw moeder begon. Dikwijls moest ze verwijtingen hooren uit den mond van haar teleurgestelden echtgenoot... onder tranen bracht ze u op... Ravels stierf... uw moeder bleef achter... haar ouders waren dood...

— En ze keerde naar Heins terug! riep Antoon bitter uit.

— Zwijg, jonkman, in Gods name zwijg... laster uw moeder niet! Ja, ze vestigde zich te Oudenaarde... maar zij en uw vader waren ernstig geworden... ernstig door al het lijden... Uw moeder kwam herwaarts, opdat gij, ongezien toch voor de wereld, een beschermer, een leidsman zoudt hebben! Zij deed het uit liefde voor u... Heins was voor alles haar zwager... de burgerij geloofde het... en ik zweer het u... andere betrekkingen dan zorg voor u, bestonden er tusschen mijn vriend en uw moeder niet! O! hoeveel minder ellende zou er in de wereld zijn, als de menschen zich niet onder de macht stelden van het goud! Uw moeders leven werd er door vergald...

— Nu ken ik het geheim mijner geboorte, hernam Ravels. Heins heeft mijn grootvader, mijn moeder en mij bedrogen. En meent ge nu, dat ik wroeging gevoel! Neen, heer priester, neen, neen... Ik heb me dan gewroken...

— Antoon, zwijg in den naam van alles wat u heilig is! Ik vermaan u... als dienaar des Heeren ben ik het verplicht... Gij zijt op een verkeerden weg, die u naar den afgrond voert... O, zeker gevoelt ge nog niet de uitgebreidheid van uw misdrijf... In den naam van den Driemaal Heiligen God bezweer ik u, toch tot inkeer te komen, dezen weg te verlaten.

— Zwijg... ik gebied het u als dienaar der Heilige Inkwisitie! riep Antoon... Noemt gij u een priester... en keurt ge af, dat ik de ketterij help uitroeien, want daarop zinspeelt ge... Is de pastor van St. Walburga ook reeds besmet?

Een oogenblik scheen de geestelijke ontsteld... zijn vrees kwam weer boven... die vrees, welke hij tegenover Heins ook uitgesproken had.

Maar met kracht hernam hij:

— Jongeling, ge zijt verblind! Neen, ik ben geen ketter... ik schuw de ketterij, maar niet door geweld en dwang, niet door bloed en tranen zal ze verdwijnen! Ik schuw de ketterij... hoor me!... maar ik schuw ook de wreedheid, die, o schande!... in den naam van God geschiedt... En nogmaals roep ik u toe: Antoon, gij die zoo dikwijls aan mijn voeten geknield laagte, en mij uw meest verborgen zonden openbaardet. Antoon ruk den blinddoek af en zie toch, dat ge aan alle zijden door afgronden omringd wordt... Slechts een nauw pad biedt u redding aan... kies dit pad. Ja ge zult

strijd moeten voeren tegen uw eerezucht en hoogmoed... maar strijd, mijn zoon...

— Ik gebied u te zwijgen, heer pastor, kreet de jongeling driftig. Zoudt ge die woorden voor de heilige rechtbank durven herhalen! Ik wil gedenken, dat ge eens mijn biechtvader waart... maar poog dan niet langer mij van mijn plicht te weerhouden!

— Uw plicht, Antoon! Ik weet het, er zijn ijveraars, die wreed zijn omdat ze gelooven dat God het van hen eischt... die verblinden, die zich den God der Liefde als een wreker voorstellen! Maar gij Antoon... ik moet de waarheid spreken... gij laat u door andere beweegredenen leiden!... En Antoon, uw vader droeg mij nog iets op! Gij bezit de liefde van een meisje dat ge bedriegt!

— Geen woord daarover! riep Ravels woedend.

— Uw vader verzocht mij dat meisje te waarschuwen, als gij niet naar rede luisteren wildet, vervolgde de geestelijke aarzelend.

Antoon sprong naar de deur en sprak op beslist toon.

— Zweer mij, dat ge u in deze zaak niet mengen zult... zweer het... of bij God... ik sluit u op en roep Titelmans!

— Titelmans! stamelde de priester.

Die naam verdreef zijn vastberadenheid en moed.

— Zweer wat ik eisch... of ik beschuldig u voor Titelmans van ketterij! hernam de jongeling... Ha, gij wilt in vol ornaat op 't schavot verschijnen... gij wilt ten aanschouwe van al 't volk onteerd worden door het laten afrukken der gewaden, die ge dan niet waardig zijt nog langer te dragen... gij wilt de hitte van 't vuur gevoelen of de scherpte van 't zwaard!

De geestelijke kromp ineen. Hij was overwonnen. Verschrikt staarde hij Ravels aan.

— Zweer! gebod deze... Talm niet, want bij God!... ik zal niet aarzelen om mijn bedreiging uit te voeren... En men zal mij gelooven... Heins stierf ook... en gij wordt reeds verdacht om uw lauwheid!

— Ik ben geen ketter... zei de priester met moeite.

— Zweer dan, mij niet te hinderen als ik een dolende maagd in den schoot der kerke terugvoeren wil.

De pastor gevoelde de macht van dit woord, begreep, dat

hij zwak was tegenover den listigen jongeling, die in 't geheim de Inkwisitie diende... en hij vergat zijn armen vriend, den martelaar... hij zwoer wat Ravels eischte.

Als een gebroken man strompelde hij weg.

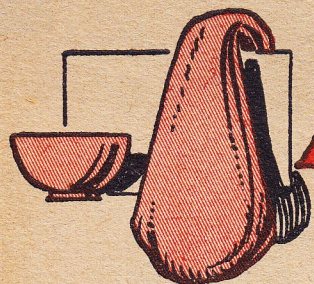
— Zoo overwin ik al mijn vijanden, siste Antoon.

Zonder zich om zijn moeder te bekommeren verliet hij het huis.

EEN

HELDEN

STRIJD

*of de kapitein
der boschgeuzen*

door A. HANS

EEN

HELDENSTRIJD

OF

De Kapitein der Boschgeuzen

door

A. HANS

EVANGELISATIE DRUKKERIJ

Groendreef, 67, Brussel

—
1926